

Aita Santanuaren agurra

**JOSE IGNAZIO
ANSORENA**
TXISTULARIA

Goiz euritsu eta haizetsuan inork *Egun on!* esanda, sarri erantzuten zaio: *Ez dago ba oso egun onik*. Bizi dugun sakoneko krisi kultural honetan, ahaztu egin zaigu jatorrizko esanahia: *Egun on izan dezazula*. Ez du eguraldiarekin zerikusirik. Latinezko *augurium* hitzetik erakarririk *agur* esatean bezala, horrela ondoko pertsonari egun on izatea desio diogu. Bustitzen bada ere.

Irungo San Juan plaza beteta, San Martzial egunean, udaletxeko balkoira atera da Alkate Aita Santanua, Kolejio kontzejalizioko beste kide guztiekin batera, alarde parekidearen partaideak agurtu ditu eta bedeinkapena eman. *Urbi et orbi*.

Aldizkari honetan 1994ko maiatzean hasi nintzen artikuluak idazten. Agertu zen bigarrena, Irun eta Hondarribiko alardeen gatazka hasi berriaren ingurukoa, honela errematatu nuen:

“Bi pertsonaren artean aurreneko bereizketa sexuarengatik, arrazarengatik, sinismenengatik, itxura fisikoarengatik egiten duena gaizki ari da begiratzen. Berandu baino laster emakumezkoek Irungo eta Hondarribiko alardeetan gizonen antzera hartuko dute parte. Eta azkeneko boladan inozokeria gaiztoak esan dituzten asko, lotsatuta, isilik geratuko dira”.

Ia 30 urte pasa dira. Aita Santanuak, agurraren ondoren, perla hauek bota

ditu: “Udalaren gehiengo bi alardeetan dagoenez, gustatuko litzaidake haiek (EH Bildu eta Ahal Dugu) ere urrats hori egi-tea (...) herritar guztiak errespetatzeko. Pilota haien teilatuan dago”. Santanua ez da lotsatu eta isilik geratu. Erasora jokatu du. Erdipurdiko profeta naiz.

Agurra egiteko modu hainbat, *Diosala, Oles...* jada antigoalekotzat jotzen dira. Beste salutantzia era batzuk, aldiz, gora egin dute. *Kaixo* nabarmenena. Pepe Artola, idazle eta antzezle donostiarrak XIX. eta XX. mendeen artean eskaintzen zituen bakarrizketetan asma-tutako hitz xelebrea da: *¿Qué hay, txo?* Hortixe dator. Hasieran Donostiako kaletarren artean era bromosoan hedatu, geroago Gipuzkoa eta Bizkaian... Eremua eta erregistroak zabaldu egin zaizkio. Erdaldunen eraginez batez ere, eufonia jatorra duela iruditzen zaielako. *Ertzainak indarrez* taldekoek eta gure auzoko tabernetako zerbitzariak ere badakite. Askoz gehiago ez. Aita Santua, benetako, Euskal Herrira etorriko balitz, lehen hitza agian *Kaixo* esanaraziko liokete. *Tour* ederra egin du hitzak.

Aita Santanuak agurtu egin du alarde parekidea, alegia, etorkizun polita opa dio. Trogloditen alardekideei ere dago-kien moduan egin behar lieke: *Eup!* Eta guk Aita Santanua nola agurtu? *Aupa, hi!* Hori ere oso jatorra. ●

Mundua so

ITXARO BORDA
IDAZLEA

Euskaldunok *thriller* giroan bizi al gara, begi larderiatsu batek epaituko bagintu bezala? Kementsuak eta ederrak garelako frogatzen gabiltza beti, eskaintzen dizkiguten perfekzio sozio-politikoaren “dikta” eta erduei plegatzen saiatuz. Originalak nahi genuke izan, baina azkenean, bihurtzea orok batera hartzea baizik ez gara ausartzen, itsusia delako, hori txikitatik ikasia dugu, norberak bere burua agertzea. Ideia bat ekartzen du bategi eta gehiengoaren kontzientzia ona ez kolpatzeko, guztiok geureganatzen dugu. Eta gainera mundua so dagokigu...

Euskal Herriko zerga-ordaintzaileen

diruz, –mugaren bi aldeetakoak batu zaitzte–, ordaindua izan den Tourraren abiatzearen karietara, –aitor dut ikusgarria erraldoia zela eta Pogaçarren bizikleta zehatz aztertzeo aukera ukan nuela!– askotan entzun dugun erranaldia da: mundua so zegokigun aitzakian halatan, milioika ikurrina inarrosi ditugu bide bazterretan. Eta doi-doi Tourrak gure lurra utzi eta Iruñean piztu dira Sanferminetako suak, pantaila bidez hor ere, mundu osoa begira daukagula errepikatzen digutela, sano, planttako eta behar bezalako itxura eman dezagun.

Eta begiak begiari: bakea emadan! ●